

SID

سرویس های ویژه

سرویس ترجمه تخصصی

کارگاه های آموزشی

بلاگ مرکز اطلاعات علمی

عضویت در خبرنامه

فیلم های آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی

PROPOSAL

پروپوزال

مركز آموزش
پروپوزال نویسی و پایان نامه نویسی

کارگاه آنلاین
پروپوزال نویسی و پایان نامه نویسی

مركز آموزش
روش تحقیق و مقاله نویسی علوم انسانی

کارگاه آنلاین
روش تحقیق و مقاله نویسی علوم انسانی

ISI
Scopus

مركز آموزش
آشنایی با پایگاه های اطلاعات علمی بین المللی و ترکیه های جستجو

کارگاه آنلاین آشنایی با پایگاه های اطلاعات علمی بین المللی و ترکیه های جستجو

تنوع زیستی جنس *Lolium L.* در استان مازندران

اوشیب نتاج ملیحه¹، شکرچی حسن¹، کشاورزی مریم¹ و اکبرزاده محمد²

1- تهران، ونک، گروه زیست شناسی دانشگاه الزهرا 2- مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی استان مازندران

نشانی محل انجام پژوهش: ایران، استان مازندران.

در این تحقیق تنوع زیستی جنس *Lolium L.* از قبیله Poeae R. Br، زیرخانواده Tsvelev) Pooideae (در استان مازندران مورد بررسی قرار گرفت که دارای 8 گونه در دنیا، 6 گونه در ایران و 4 گونه در استان مازندران به شرح زیر است (Terrel 1968, Bor 1970): 1- *L. perenne* که یک گیاه چندساله و علوفه ای در نواحی معتدل جهان (حیدری شریف آباد) با بالاترین کیفیت هضم پذیری نسبت به دیگر علف های چندساله (Hannaway et al. 1999) است که در منازل، پارکها و زمینهای ورزش به عنوان چمن

کاشته می شود (کریمی، 1374) و در گذشته در درمان سنتی سرطان، اسهال، خونریزی و مالاریا استفاده می شده است (Duke 1983). *L.persicum* -2. که بذر آن در بعضی از کشورها کشت شده و از نظر علوفه نتیجه خوبی گرفته شده است (صحت نیاکی 1374). *L.rigidum* -3. چراگاه و علفزار خوبی برای گوسفند و سایر دامها می سازد، ولی در زمان گلدهی زبر و سخت می شود، ممکن است دهان دامها را خراش داده و زخم کند (صحت نیاکی، 1374). *L.temulentum* -4. که یک علف هرز سمی است که اغلب محتوی یک ماده مخدر سمی به نام تمولین است که برای دام و انسان خطر کشندگی دارد (Bor 1968). صحت نیاکی (1374). Charmet & Balfourier (1994) خاطر نشان کردند گونه های دگرزادآور یک محدوده وسیع توزیع طبیعی دارند و سطح بالایی از تنوع ریختی و سازگاری را نشان می دهند، در مقایسه با آن گونه های درون زادآور عموماً یک توزیع و یا سازگاری بسیار محدودی دارند.

هدف: این بررسی با هدف تعیین تنوع موجود در رویش گونه های جنس *Lolium* موجود در استان مازندران، تعیین محیط رویشی و نیز تعیین عوامل اکولوژیکی موثر بر رویش گونه ها (برای استفاده در کشت مصنوعی آنها) انجام شد.

مواد و روش ها

ابتدا بر اساس عملیات میدانی و جمع آوری های گسترده (اوشیب نتاج 1388)، تعداد گونه های موجود در این استان، محدوده پراکنش جغرافیایی، دامنه ارتفاعی و نیز محیط رویشی هر گونه تعیین شد. سپس بر اساس اطلاعات موجود 9 رویشگاه از مناطق کوهستانی یا پایین دست برای مطالعات بعدی انتخاب شد، در هر رویشگاه بعد از ثبت مشخصات آن، با استفاده از 3 ترانسکت 100 متری، با فواصل 100 متری مطالعات مربوط به پوشش گیاهی در پلات های 1 متر مربعی (در کل 30 پلات) انجام شد. در مطالعات خاکشناسی میزان PH، هدایت الکتریکی، نوع بافت خاک، میزان کربن آلی خاک و درصد مواد تشکیل دهنده خاک مورد بررسی واقع گردید. آمارهای مورد نیاز برای مطالعات هواشناسی و تعیین نوع اقلیم (به روش دومارتن) از نزدیک ترین ایستگاه هواشناسی گرفته شد. گونه های گیاهی همراه با جنس *Lolium* با استفاده از منابع معتبر علمی گیاهشناسی نظیر فلور ایرانیکا، فلور ایران و ... شناسایی شد.

یافته ها

یافته‌های این پژوهش به صورت نمودار و جداول زیر جمع بندی و ارائه گردید.

جدول 1- مشخصات رویشگاه‌های مورد بررسی وضعیت اکولوژیکی گونه *L. perenne* در استان مازندران

ارتفاع از سطح دریا (m)	عرض جغرافیایی (N)	طول جغرافیایی (E)	آدرس رویشگاه	نام رویشگاه
1700	36 درجه، 35 دقیقه	53 درجه، 58 دقیقه	گلوگاه، جاده گلوگاه - دامغان، کیلومتر 56، قبل از روستای ارضت	ارضت
-2	36 درجه، 33 دقیقه	52 درجه، 38 دقیقه	بابل، کیلومتر 3 جاده آمل، برسمنان	بابل
-22	36 درجه، 41 دقیقه	52 درجه، 39 دقیقه	بابلسر، کمربندی جدید، کیلومتر 2	بابلسر
56	36 درجه، 43 دقیقه	52 درجه، 46 دقیقه	18 کیلومتری شرق بهشهر، بین تپه نو و خورشید کلا	بهشهر
70	36 درجه، 30 دقیقه	52 درجه، 24 دقیقه	جاده چمستان-نور، کیلومتر 15، ایستگاه تحقیقات جنگل و مرتع چمستان	چمستان نور
-20	36 درجه، 52 دقیقه	50 درجه، 40 دقیقه	رامسر، جاده تنکابن، کیلومتر 1	رامسر
-21	36 درجه، 20 دقیقه	53 درجه، 20 دقیقه	زاغمرز، کنار مرداب لپو، پایگاه تحقیقاتی مرکز تحقیقات کشاورزی مازندران	زاغمرز

40	36 درجه، 34 دقیقه	53 درجه، 07 دقیقه	ساری، کمربندی جدید، روستای ذغالچال	ساری
416	36 درجه، 15 دقیقه	53 درجه، 13 دقیقه	جاده کیاسر - ساری، منطقه تفریحی سد شهید رجایی	سد رجایی ساری

جدول 2- مشخصات هوا و اقلیم رویشگاه‌های مورد بررسی گونه *L. perenne* در استان مازندران

دوره	نام	نوع	شاخص	رطوبت	مجموعه	درجه	مجموعه	نام رویشگاه
آماری	ایستگاه	اقلیم	خشکی	بت	وع	ه	ع	
مورد	هواشناسی		دومارتن	نسب	تبخیر	حرارت	بارندگی	
استفاده	ی مورد			بی		ت		
(سال)	استفاده							
1380الی 1387	ارضت	نیمه مرطوب	-	-	-	-	5 613	ارضت
1359الی 1387	قراخیل قائم شهر	نیمه مرطوب	27/3	79	7	8	5 731	بابل
1330الی 1387	بابلسر	مرطوب	33/96	80	6	3	1 927	بابلسر
1385الی 1387	گلوگاه	نیمه خشک	18/89	76	5	9	9 526	بهشهر
1381الی 1387	آمل	نیمه	26/62	77	2	3	7 726	چمستان نور

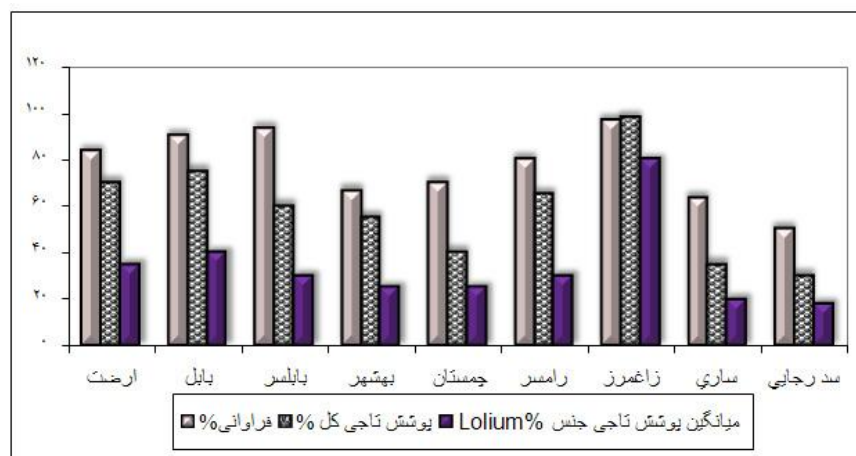
		مرطوب						
1335الی	رامسر	بسیار	46/61	82	/4	/2	/2	رامسر
1387		مرطوب			963	16	122	
1384الی	بندر	مدیترانه-	22/68	81	/2	/6	/7	زاغمرز
1387	امیرآباد	ای			102 2	15	580	
1379الی	ساری	نیمه	24/03	74	/6	/9	/3	ساری
1386		مرطوب			977	17	670	
1379الی	ساری	نیمه	24/03	74	/6	/9	/3	سد رجایی
1386		مرطوب			977	17	670	ساری

جدول 3 مشخصات خاک رویشگاه‌های مورد بررسی جنس *Lolium* در استان مازندران

بافت خاک	درصد ذرات خاک			میزان کربن آلی خاک (%)	PH	EC (ds/m)	نام رویشگاه	ردیف
	Clay	Silt	Sand					
رسی - لومی - سیلت (Si-C-L)	39	44	17	0/62	/99 7	0/56	ارضت	1
لومی - رسی (C-L)	33	40	27	1/59	/70 7	0/92	بابل	2
رسی (C)	45	46	9	2/07	/78 7	0/69	بابلسر	3
رسی سیلت-لومی سیلت (Si-CI-SiL)	27	52	21	1/17	/74 7	0/38	بهشهر	4

5	چمستان نور	0/84	90/7	2/43	19	46	35	رسی - لومی (C-L)
6	رامسر	0/91	67/7	1/29	35	28	37	رسی - لومی (C-L)
7	زاغمرز	0/70	13/8	1/07	83	6	11	شنی - لومی (L-S)
8	ساری	0/57	07/8	0/52	25	46	29	رسی - لومی (C-L)
9	سد شهید رجایی	1/19	69/7	1/83	21	36	43	رسی (C)

نمودار 1- نمودار بررسی ویژگی‌های کمی پوشش گیاهی جنس *Lolium* در رویشگاه‌های مورد بررسی

بحث

گونه‌های این جنس در نواحی جنگلی به صورت پراکنده اما در نواحی جلگه‌ای و مراتع به صورت انبوه، نیمه انبوه و پراکنده مشاهده شده‌اند. گونه‌های درون زادآور *L. persicum* و *L. temulentum* دارای توزیع و پراکنش محدود و گونه‌های دگرزادآور *L. perenne* و بخصوص *L. rigidum* دامنه رویشگاهی وسیعی را در استان مازندران به خود اختصاص داده‌اند که تایید کننده نظر Charmet &

Balfourier (1994) می‌باشد. در طی این تحقیق گونه *L. multiflorum* که علفی مطبوع و از نظر غذایی با ارزش است (صحت نیاک، 1374) برای اولین بار در این استان گزارش شد، که با توجه به شواهد موجود به نظر می‌رسد این گونه به تازگی از استان گیلان به استان مازندران وارد شده است. برخی از عوامل اقلیمی تاثیر مشخصی بر ویژگی‌های کمی پوشش گیاهی جنس *Lolium* در هر رویشگاه دارد بطوری که در اکثر رویشگاه‌هایی که ویژگی‌های پوشش گیاهی در آنها بالاتر است، میانگین رطوبت نسبی، مجموع بارندگی سالانه و شاخص خشکی دوماترین در این رویشگاه‌ها نیز نسبت به سایر رویشگاه‌ها بالاتر است و بالعکس. به نظر می‌رسد تنوع مشاهده شده در میزان PH خاک، میزان کربن آلی خاک و درصد مواد تشکیل دهنده خاک اثر چندانی بر پوشش گیاهی جنس *Lolium* در این رویشگاه‌ها نداشته باشند. برخی از گونه‌های همراه با جنس *Lolium* به طور مشترک در اکثر نواحی دیده شده که مهمترین آنها عبارتند از:

Trifolium , *Gastridium phleoides* , *Rubus persicus* , *Aegilops crassa* , *Erigeron acer* , *Hypericum* , *Artemisia annua* , *Vulpia myuros* , *Equisetum arvense* , *repens*

SID

سرویس های ویژه

سرویس ترجمه تخصصی

کارگاه های آموزشی

بلاگ مرکز اطلاعات علمی

عضویت در خبرنامه

فیلم های آموزشی

کارگاه های آموزشی مرکز اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی

PROPOSAL
پروپوزال

پروپوزال نویسی و پایان نامه نویسی

دکتره تهرانی

کارگاه آنلاین
پروپوزال نویسی و پایان نامه نویسی

روش تحقیق و مقاله نویسی علوم انسانی

دکتره تهرانی

کارگاه آنلاین
روش تحقیق و مقاله نویسی علوم انسانی

ISI
Scopus

آشنایی با پایگاه های اطلاعات علمی بین المللی و ترند های جستجو

دکتره تهرانی

کارگاه آنلاین آشنایی با پایگاه های اطلاعات علمی بین المللی و ترند های جستجو